

Opdrachtgever:

Rijkswaterstaat Zuid-Nederland
T.a.v. de heer P. Hanraets
Postbus 25
6200 MA MAASTRICHT

Datum: 22 mei 2018

Onderwerp:

Eerste concept rapportage Ecologisch onderzoek herinrichting Brug Itteren en omlegging Gelei, te Maastricht
(ons kenmerk: 18-314)

Opgesteld door:

De heer M.J.M Coenen

Geachte heer Hanraets,

Hierbij ontvangt u de eerste conceptversie van de rapportage van het ecologisch onderzoek welke zoals uitgevoerd is tot en met 21 mei 2018. Deze rapportage vormt een groeidocument, aangezien er nog diverse onderzoeksmomenten uitgevoerd dienen te worden gedurende de zomerperiode. In deze rapportage wordt vooralsnog geen uitgebreide toetsing verricht ten aanzien van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming, omdat de gegevens nog niet compleet genoeg zijn om hier een gedegen uitspraak over te kunnen doen.

Aanleiding natuurwaardenonderzoek

De initiatiefnemer is voornemens om de bestaande brug Itteren te vervangen en te verleggen. Hierbij is tevens het plan om de daar gelegen beek (de Gelei) te verleggen naar de noordkant van de nieuwe brug.

Om deze realisatie mogelijk te maken wordt dit plan ondergebracht in het nieuw op te stellen bestemmingsplan Grensmaas 2018. Als gevolg hiervan is het noodzakelijk om zicht te krijgen op mogelijke effecten van de verlegging op beschermde plant- en diersoorten. Dit is tevens vanuit de Wet Natuurbescherming vereist. Om in dit kader een gedegen effectbeoordeling en daarmee een toetsing aan de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming te kunnen verrichten is een natuurwaardenonderzoek uitgevoerd en nog in uitvoering gedurende de zomerperiode van 2018.

Op grond van bekende verspreidingsgegevens (atlassen en internetbronnen), op basis van kennis van het gebied (opgedaan uit eerdere onderzoeken in de directe nabijheid) en op grond van het aanwezige habitat is op voorhand al gesteld dat uitgebreid natuurwaardenonderzoek noodzakelijk is om een gedegen toetsing aan de Wnb te kunnen verrichten.

Dit onderzoek is gericht uitgevoerd ten opzichte van de volgende soorten/soortgroepen:

- ✘ Vleermuizen (functie brugelement en groene geleiding van, naar en als geleiding over de brug, evenals aanwezige opgaande vegetatie als mogelijk verblijfsfunctie (boomholtes) en de functie van het Julianakanaal voor migratie (in relatie tot eventuele lichtverstoring in de nieuwe situatie));
- ✘ Broedvogels: aan/afwezigheid van jaarrond beschermde nesten in de vegetatie;
- ✘ Aan/afwezigheid reptielen terplekke van de kanaaltaluds (voorkomen levendbarende hagedis en hazelworm bekend);

- ✘ Vaatplanten; ondanks afwezigheid van beschermde soorten is het noodzakelijk een beeld te krijgen van het aantal bijzondere soorten, die zorgplicht genieten vanuit de Wnb;
- ✘ Grondgebonden zoogdieren; aan/afwezigheid van marterachtigen en dassenburchten;
- ✘ Globaal gericht vlinderonderzoek naar mogelijk aanwezige populaties beschermde soorten (onderzoek noodzakelijk vanuit Wnb ondanks lage verwachtingswaarde, habitatgeschiktheidsbeoordeling);
- ✘ Schepnetonderzoek vissen en amfibieën Gelei, vanwege geplande omlegging.

Onderzoeksmethodiek

Vleermuizen

Het vleermuisonderzoek zal worden uitgevoerd met behulp van batdetectors (Pettersson D240X, met opnamefunctie). Conform het vleermuisprotocol is het daarbij noodzakelijk om de locatie minimaal 5 maal te onderzoeken op het gebruik ervan door vleermuizen. In dit geval wordt de locatie gedurende de zomerperiode tot en met de periode september/oktober onderzocht met als doel de functies vast te stellen die het terrein hebben voor vleermuizen. Dit betreft mogelijke verblijfplaatsen in opgaande vegetatie en onderzoek naar vliegbewegingen/vliegroutes tijdens de kwetsbare migratieperioden (omdat deze migratieroutes van groot belang is voor vleermuizen om van en naar hun winterverblijven te migreren). Het vleermuisonderzoek zal door 2 personen uitgevoerd worden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van batdetectors (Pettersson D240X) en een batlogger, om de vliegbewegingen over het kanaal te meten.

Broedvogels

Er zijn twee broedvogelrondes uitgevoerd ten einde vast te stellen of er nesten aanwezig zijn die jaarrond beschermd zijn in het kader van de Wet Natuurbescherming.

De data van de eerste onderzoek zijn in tabel 1 opgenomen. Er wordt nog een ronde uitgevoerd in de periode juni/juli met als doel eventueel late broedvogelsoorten vast te stellen (zoals boomvalk).

Reptielen

Er zijn aan de west- en oostzijde tapijttegels geplaatst ten einde vast te stellen of het terrein dienstdoet als leefgebied voor reptielen (Hazelworm en mogelijk levendbarende hagedis). Deze tegels generen warmte en creëren aan de onderkant een warm en vochtige ligplaats welke reptielen aantrekt. Door het keren van de tapijttegels kan het aanwezig zijn vastgesteld worden. In tabel 1 zijn de eerste onderzoeksdata opgenomen van de controle momenten van deze tapijttegels.

Vaatplanten

De hellingen en de bosschages van de onderzoekslocatie zijn vooralsnog eenmaal geïnventariseerd op het aanwezig zijn van bijzondere (en/of beschermde) vaatplanten. Dit onderzoek wordt nog éénmaal in de zomerperiode uitgevoerd worden. In tabel 1 is de onderzoeksdatum opgenomen.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens een éénmalige onderzoeksrunde is onderzocht of er sprake is van de aanwezigheid van beschermde grondgebonden zoogdieren. Hierbij is vooral gekeken naar de aanwezigheid of de functie van het terrein voor dassen en kleinere marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing). Vooruitlopend op de resultaten kan gesteld worden dat er een cameraval-onderzoek uitgevoerd wordt gedurende de zomer, in verband met de aanwezigheid van de Bever, in het gebied.

Dagvlinderonderzoek

Er worden drie rondes onderzoek verricht naar het aanwezig zijn van beschermde soorten binnen het gebied (en de directe omgeving).

Schepnet onderzoek Gelei

De Gelei wordt nog in mei/juni onderzocht, met behulp van een schepnetonderzoek (fijnmazig Ravon net) op het aanwezig zijn van beschermde vissen en mogelijk amfibieën. Daarnaast wordt er onderzocht of er in de Gelei beschermde soorten libellen aanwezig zijn, middels een larvenonderzoek of door zichtwaarnemingen.

Voorts wordt er gedurende alle onderzoeksmomenten gelet op andere soorten en soortgroepen die het terrein gebruiken als leefgebied.

Alle waarnemingen die verricht worden in het veld zijn en worden met behulp van iObs vastgelegd en gemeld via de site van Waarneming.nl. Deze data komen in de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) terecht. Deze handeling is eveneens vanuit Rijkswaterstaat gewenst bij dergelijk onderzoek.

Daarnaast zal gedurende de zomerperiode aanvullend literatuuronderzoek verricht worden naar het voorkomen van (andere) soorten.

Onderzoeksdata

Onderzoek	Data	Temp.	Wind	Weer	Opmerkingen
Broedvogels	11-04-2018	13 °C	1-2 Bft	Droog	Tapijtegels geplaatst west en oostkant kanaal
Vaatplanten	17-04-2018	18 °C	1-2 Bft	Droog	
Reptielen	17-04-2018	18 °C	1-2 Bft	Droog/warm	Tapijtegels oostkant verdwenen, nieuwe geplaatst
	7-05-2018	21 °C	1 Bft	Droog/warm	Tapijtegels oostkant verdwenen, nieuwe geplaatst
Grondgebonden zoogdieren	17-04-2018	18 °C	1-2 Bft		

Tabel 1: onderzoeksinspanning Brug Itteren tot en met 20 mei 2018

Onderzoeksresultaten

Broedvogels

Er zijn vooralsnog geen soorten broedvogels aangetroffen waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. De soorten die aangetroffen zijn in april komen allemaal algemene voor in de regio en Nederland. Overigens waren er geen actief in gebruik zijnde nesten aangetroffen. Dit komt waarschijnlijk doordat er nog nauwelijks blad aan de bomen zat in april.

In de directe nabijheid (op het afgesloten terrein van het waterschapsgebouw op de Klipperweg) is een horst aangetroffen van de Buizerd.

Vaatplanten

Er zijn alleen algemeen voorkomende soorten planten aangetroffen binnen de onderzoekslocatie. Hiervan zijn wel enkele bijzondere soorten; te weten: gewone en gevlekte aronskelk en wilde marjolein.

Beschermde soorten zijn niet aangetroffen.

Reptielen

Onder de tapijttegels aan de westkant van het kanaal zijn op beide momenten in april en mei hazelwormen aangetroffen onder de tapijttegels.

Foto 1: een van de in totaal 4 aangetroffen hazelwormen aan de westzijde.

Aan de oostzijde van het kanaal zijn geen dieren aangetroffen, maar dit komt omdat daar de tapijttegels elke ronde verdwenen waren.

Grondgebonden zoogdieren

Er is vastgesteld dat er bevers gebruik maken van het terrein. Het gebied vormt onderdeel van hun leefgebied. Er zijn eenduidige "glijbanen" vastgesteld van de ene kant naar de andere kant van het kanaal en vanaf het kanaal in de Gelei.

In de Gelei zelf zijn diverse vraatsporen aangetroffen van de soort.

Om die reden is besloten middels het plaatsen van een cameraval terplekke vat te stellen of het hier om één dier gaat of om een familie. Daarnaast wordt, middels literatuurstudie en onderzoek terplekke verder gezocht naar een eventuele beverburcht.

Foto 2: glijbaan van Bever vanaf kanaaldijk oost in de Gelei, de grote boom rechts ervan vertoont oude vraatresten

Amfibieën

Er zijn enkele bruine kikkers en gewone padden aangetroffen op de oevers en in de beboste taludhellingen aan de oostzijde van het kanaal.

Foto 3: bruine kikker langs de Gelei

Vervolgonderzoeken

Gedurende de zomerperiode van 2018 worden de onderzoeken voortgezet en zullen de resultaten aangevuld worden in de tweede conceptrapportage (augustus). Na externe redactie zal vervolgens de definitieve rapportage opgesteld worden.

Met deze eerste conceptrapportage hoopt Ecolybrium jullie van dienst te kunnen zijn. Uw reactie wordt dan ook zeer op prijs gesteld.

Met vriendelijke groet,
Ecolybrium Ecologisch onderzoek & Advies